

FINANSUTSKOTTETS BETÄNKANDE 37/2003 rd

Regeringens proposition med förslag till bränsleavgiftslag

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 4 november 2003 en proposition med förslag till bränsleavgiftslag (RP 112/2003 rd) till finansutskottet för beredning.

Motion

I samband med propositionen har utskottet behandlat en motion:

— AM 41/2003 rd — Esa Lahtela /sd m.fl.:
Betalning av dieselskatt enligt hur länge bilen ägs (remitterad 16.6.2003)

Beredning i delegation

Ärendet har beretts av finansutskottets skatte-delegation.

Sakkunniga

Skattedelegationen har hört

- äldre regeringssekreterare Heikki Kuitunen och konsultativ tjänsteman Merja Sandell, finansministeriet
- lagstiftningsråd Pertti Normia, inrikesministeriet
- trafikråd Kari Saari, kommunikationsministeriet

- enhetsdirektör Olli Lindroos, Fordonsförvaltningscentralen
- överingenjör Olavi Koskinen, Vägförvaltningen
- direktör Reijo Virtanen, Tullstyrelsen
- landshövding Peter Lindbäck, länsstyrelsen på Åland
- verkställande direktör Pentti Rantala, Autoalan Keskusliitto ry
- verkställande direktör Pekka Puputti, Bilimportörerna rf
- verkställande direktör Matti Peltola, Koneyrittäjien liitto
- referendarieråd Marina Äimä, högsta förvaltningsdomstolen
- direktör Timo Sipilä, Centralförbundet för lant- och skogsbruksproducenterna MTK rf
- direktör Pasi Moisio, Finlands Lastbilsförbund rf
- kommunikationsdirektör Nina Nizovsky, Suomen Taksiliitto
- chefsjurist Juha Koponen, Skattebetalarnas Centralförbund
- verkställande direktör Jarmo Nupponen, Olje- och Gasbranschens Centralförbund.

Skriftliga utlåtanden har lämnats av

- försvarsministeriet
- finansministeriet
- Bussförbundet.

PROPOSITIONEN OCH MOTIONEN

Propositionen

Regeringen föreslår att det stiftas en ny bränsleavgiftslag. Lagen föreslås innehålla bestämmelser om påföljder när bränslen som beskattas lindrigare än motorbensin eller dieselolja samt vissa gasformiga bränslen används i fordon. De nuvarande påföljdsbestämmelserna som finns upptagna i olika lagar förs samman till ett enhetligt system under namnet bränsleavgift. Den nya lagen föreslås ersätta lagen om bränsleavgift från 1993 samt bestämmelserna om tilläggsskatt i lagen om skatt på motorfordon. Propositionen ansluter sig till regeringens proposition om en fordonsskattelag som föreslås ersätta de bestämmelser i de nämnda lagarna som gäller årlig beskattning.

Lagen avses träda i kraft den 1 januari 2004 och tillämpas första gången på bränsleavgifter som uppbärs från början av 2004.

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2004 och avses bli behandlad i samband med den. Avsikten är att med en proposition om komplettering av budgetpropositionen föreslå ändringar motsvarande propositionen till budgeten för 2004.

Motionen

I åtgärdsmotion AM 41/2003 rd föreslås att regeringen vidtar åtgärder för att dieselskatten redan från och med 2004 ska läggas fast enligt hur många dagar bilen har ägts.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Allmän motivering

Utskottet tillstyrker lagförslaget men med följande anmärkningar och ändringsförslag.

Propositionen hänför sig till ett lagstiftningspaket som samlar den nuvarande spridda och delvis överlappande fordonsskattelagstiftningen i två särdrag. I den ena föreskrivs om grunderna för fordonsskattningen och i detta lagförslag först och främst om ett sanktionssystem. Bakgrunden till propositionen beskrivs närmare i utskottets betänkande om fordonsskattelagen (RP 111/2003 rd).

Utskottet anser att reformen i sin helhet är motiverad och tillstyrker den.

Utskottet föreslår två egentliga ändringar i förslaget till bränsleavgiftslag. För det första bör det i lagen ingå ett förbud mot bränslen som ger upphov till avgiftsskyldighet. Europeiska gemenskapernas domstol meddelade en dom i detta syfte den 27 november 2003 (C-185/00). Enligt domen var det en brist att vår lagstiftning saknar ett sådant förbud. Men där redogjordes också för vårt kontrollsystems grundläggande struktur, våra stränga sanktioner och effektiva

trafikövervakning, som avser att hindra användningen av otillåtet bränsle.

Utskottet föreslår vidare att möjligheten att betala dagavgift för traktorer bibehålls oförändrad. Den ska alltså i motsats till vad regeringen föreslår också omfatta trafiktraktorer.

Dessa ändringar och en lång rad mindre, förtydligande ändringar motiveras närmare under detaljmotiveringen.

Detaljmotivering

Lagförslaget bör ändras på följande sätt:

3 §. Bränsleavgift. I paragrafen föreslås ett nytt 3 mom. med förbud mot att driva ett fordon med bränsle som ger upphov till avgiftsskyldighet. Tillägget bygger på Europeiska gemenskapernas domstols dom den 27 november 2003 i mål C-185/00.

6 §. Fordon som är befriade från bränsleavgift. I 1 mom. 1 punkten föreslås en precisering om att det på motorredskap byggda på bilchassi får finnas flak, tank eller annat lastutrymme med di-

rekt samband med redskapsuppgiften. Detta svarar mot propositionens syfte också enligt motiveringen. För att undvika oklarheter bör saken enligt utskottets mening framgå av själva bestämmelsen. Vidare föreslås ordet arbetsplats i 1 punkten bli ersatt med arbetsområde, som bättre motsvarar sakens natur. Avsikten är ändå inte att utvidga bestämmelsens räckvidd.

Vid utfrågningen av sakkunniga i utskottet har det dessutom föreslagits att 1 mom. 1 punkten kompletteras med skogstraktorer. Utskottet anser inte att det finns någon anledning till en precisering. Skogstraktorer klassificeras i fordonslagstiftningen helt entydigt som arbetsmaskiner. Eftersom motorredskap enligt propositionen ska vara befriade från bränsleavgift, skulle skattefriheten alltså också gälla skogstraktorer.

Villkoret att traktorer enbart får användas vid torvproduktion föreslås bli struket i 1 mom. 2 punkten eftersom det är onödigt och skapar oklarhet. Därmed vore traktorer befriade från bränsleavgift när de används på en torvupptagningsplats.

I 1 mom. 5 punkten föreslås det begränsande villkor bli struket som säger att bara person- och paketbilar tillverkade för biogasdrift vore befriade från bränsleavgift. Utskottet ser inte begränsningen som motiverad. Därmed kan också sådana bilar befrias från bränsleavgift som efteråt fått ett biogasdrivet system installerat. Det allmänna villkoret för skattefrihet vore också för dessa bilar att de uppfyller miljönormerna EURO-4.

7 §. Traktorer för användning i jord- och skogsbruk. Paragrafens 3 mom. föreslås för klarhetens skull bli preciserat så att där med gårdsbruksidkare också avses dem som beskattas för inkomst av skogsbruk enligt 43 § i inkomstskattelagen. Detta svarar mot bestämmelsens ursprungliga syfte.

11 §. Betalning av bränsleavgift på förhand. Paragrafens 1 mom. föreslås bli preciserat så att möjligheten att betala dagavgift för traktorer bibehålls.

I propositionen föreslogs trafiktraktorer bli ställda utanför möjligheten att betala dagavgift, eftersom de är avsedda för varutransport på väg. För förslaget att inte befria trafiktraktorer från bränsleavgift talar också vissa gemenskapsrättsliga tolkningar. Men utskottet anser att det inte finns några ovillkorliga hinder för att bibehålla nuläget. Det är på sin plats att bibehålla möjligheten att betala dagavgift för traktorer i nuvarande omfattning bl.a. i syfte att stödja småskalig företagsamhet på landsbygden.

12 §. Fortsatt körning. Paragrafens 1 mom. föreslås bli kompletterat med en passus om att ett fordon alternativt får köras till ett ställe där bränsleavgift enligt 11 §, dvs. dagavgift för traktor, kan betalas. Tillägget förtydligar lagen och medger större flexibilitet. Dagavgiften tillåter användning av brännolja från det ögonblick avgiften har betalats.

18 §. Offentlighet och utlämnande av uppgifter som gäller bränsleavgift. Bestämmelsen föreslås bli omformulerad så att huvudprincipen, att uppgifter är offentliga, bättre framgår. Samtidigt ska de uppgifter som ska hemlighållas avgränsas tydligare.

Utskottet anser att en särskild bestämmelse om uppgifternas offentlighet är motiverad, eftersom fordonsskattelagstiftningen gäller en stor grupp helt vanliga medborgare som lätt och tillförlitligt bör få veta vilka uppgifter om dem själva som är offentliga och vilka som ska hemlighållas. Det rimmar dessutom illa med beskattningens karaktär av massförfarande att söka och bedöma tolkningar.

19 §. Förhandsavgörande. Paragrafens 2 mom. föreslås bli kompletterat med ett allmänt krav på laga kraft.

20 §. Bränsleavgiftsrättelse till skattetagarens fördel. Vad gäller besvärstiden föreslås i 3 mom. en hänvisning till lagens 23 §, där det finns närmare bestämmelser om saken.

23 §. *Anförande av besvär hos förvaltningsdomstol.* Skattetagarens besvärstid föreslås bli förkortad från 5 år till 6 månader. Besvärstiden ska räknas från den dag då det överklagade beslutet fattades. Vad gäller motiveringen hänvisar utskottet till det som uttalats i samband med RP 111/2003 rd.

Vidare föreslår utskottet att det precis som i andra skattelagar föreskrivs om en särskild besvärstid på 30 dagar för förhandsavgörande. Den skattskyldiges besvärstid räknas från det att han eller hon fått del av beslutet och skattetagarens besvärstid från det att beslutet fattades.

I bestämmelsen föreslås dessutom en del preciseringar i formuleringen.

24 §. *Anförande av besvär hos högsta förvaltningsdomstolen.* Paragrafens 1 mom. föreslås bli kompletterad med dem som har besvärsrätt. I 2 mom. föreslås ett preciserande tillägg om att ansökan om besvärstillstånd ska ingå i besvärsskriften.

25 §. *Räntebetalningsskyldighet på grund av ändringssökande.* Räntehänvisningen föreslås bli preciserad så att den avser dröjsmålsränta enligt lagen om skattetillägg och förseningsränta.

27 §. *Omröstning i förvaltningsdomstolar.* I paragrafrubriken föreslås en terminologisk precisering. Förslaget att ta in bestämmelsen om omröstningsförfarandet i lagen motiveras på samma sätt som i RP 111/2003 rd.

28 §. *Verkställighet.* Paragrafens 2 mom. föreslås bli struket som obehövligt och oklart med tanke på grundlagen. Enligt det kan ett fordon utmätas också när det är i någon annans än den avgiftsskyldiges ägo. Bestämmelsen svarar i sig mot gällande lag, men det har inte utretts hur den förhåller sig till bestämmelsen om egendoms-skydd i grundlagen. Den spelar en roll närmast när avgiften ska bäras upp för utländska fordon som drivs med olagligt bränsle. Också om bränsleavgiften inte kan tas ut på fordonets värde vore fordonen belagda med körförbud tills avgiften är betald.

31 §. *Avgiftslättnad och uppskov med betalningen.* Bestämmelsen föreslås bli kompletterad med att uppskov och skattelättnad beviljas på de villkor som finansministeriet bestämmer.

Åtgärdsmotionen

Utskottet avstyrker åtgärdsmotionen.

Förslag till beslut

På grundval av det ovan sagda föreslår finansutskottet

att lagförslaget godkänns med ändringar (Utskottets ändringsförslag) och

att åtgärdsmotion AM 41/2003 rd förkastas.

Utskottets ändringsförslag

Bränsleavgiftslag

I enlighet med Riksdagens beslut föreskrivs:

1 och 2 §
(Som i RP)

3 §

Bränsleavgift

(1 och 2 mom. som i RP. Utskottets ändringsförslag påverkar inte den svenska texten)

Bränsleavgift uppbärs för att förhindra att bränsle som ger upphov till avgiftsskyldighet används. Det är förbjudet att använda bränsle som ger upphov till avgiftsskyldighet i ett fordon. (Nytt)

4 och 5 §
(Som i RP)

6 §

Fordon som är befriade från bränsleavgift

Befriade från bränsleavgift är:

1) motorredskap och till motorredskap utrustade traktorer samt på bilchassi byggda motorredskap utan något annat än flak, tank eller annat lastutrymme med direkt samband med redskapsuppgiften, då fordonen inte används för andra transporter än sådana transporter på själva arbetsområdet som föranleds av deras användningsändamål eller för transport av fordonens bränsle och smörjmedel eller då fordonen förflyttas från ett arbetsområde till ett annat,

2) traktorer, då de används på torvupptagningsplats (*utesl.*),

(3 och 4 punkten som i RP)

5) (*Utesl.*) Person- och paketbilar som drivs med bränsle bestående av metan, vilkas utsläppsnivå vid tidpunkten för det första ibruktagandet uppfyllde bestämmelserna om den följande utsläppsnivå som godkänts att träda i kraft, dock åtminstone nivån EURO-4, och

(6 punkten som i RP)

(2 mom. som i RP)

7 §

Traktorer för användning i jord- och skogsbruk

(1 och 2 mom. som i RP)

Med gårdsbruksidkare avses skattskyldig som beskattas med stöd av inkomstkattelagen för gårdsbruk (543/1967) eller för inkomst av skogsbruk enligt 43 § inkomstkattelagen (1535/1992). Som transport som hänför sig till en gårdsbruksidkares privata hushåll betraktas inte sådan transport som utförs mot ersättning. Vad som i denna paragraf föreskrivs om gårdsbruksidkares egen lägenhet tillämpas också på en lägenhet som gårdsbruksidkaren besitter på annan grund än ägande.

8—10 §
(Som i RP)

11 §

Betalning av bränsleavgift på förhand

För någon annan än med hydraulisk ledramsstyrning utrustad traktor som avses i 9 § 1 mom. 6 eller 7 punkten kan bränsleavgift betalas på förhand före påbörjandet av en sådan transport som förutsätter användning av accispliktigt bränsle, varvid bränsleavgiftens belopp är 5 euro per dag.

(2 och 3 mom. som i RP)

12 §

Fortsatt körning

Ett fordon, i vilket bränsleavgiftsgrundande bränsle konstateras ha använts får, sedan grunderna för påförande av bränsleavgift har retts ut, med användning av samma bränsle köras till närmaste av tillsynsmyndigheten anvisade ställe där bränslet kan bytas ut eller bränsleavgift enligt 11 § betalas.

(2 mom. som i RP)

13—17 §
(Som i RP)

18 §

Offentlighet och utlämnande av uppgifter som gäller bränsleavgift

Uppgifter som gäller bränsleavgift är offentliga med undantag av ansökningar om avgiftslättnad och betalningsuppskov med bränsleavgift samt ansökningar om befrielse från förbud mot användning med tillhörande handlingar. I fråga om utlämnandet av uppgifter om bränsleavgift och betalningsskyldighet tillämpas även bestämmelserna i 20 § lagen om fordonstrafikregistret.

(2 mom. utesl.)

(2 mom. som 3 mom. i RP)

19 §

Förhandsavgörande

(1 mom. som i RP)

Om en sökande kräver det, skall ett förhandsavgörande som vunnit laga kraft med bindande verkan iakttas vid beskattningen av den sökande för den tid avgörandet gäller. På ändringssökande som gäller förhandsavgörande tillämpas bestämmelserna i 23 §. Ändring får dock inte sökas i beslut om att förhandsavgörande inte meddelas.

20 §

Bränsleavgiftsrättelse till skattetagarens fördel

(1 och 2 mom. som i RP)

Den avgiftsskyldige eller skatteombudet har rätt att hos Fordonsförvaltningscentralen ansöka om rättelse i Fordonsförvaltningscentralens beslut inom den tid som föreskrivs i 23 §.

21 och 22 §

(Som i RP)

23 §

Anförande av besvär hos förvaltningsdomstol

I skatteuppbördsmyndighets beslut med stöd av denna lag skall ändring sökas genom besvär hos Helsingfors förvaltningsdomstol. Rätt att anföra besvär har den skattskyldige eller någon annan som saken gäller samt för statens räkning skatteombudet vid Nylands skatteverk.

För den skattskyldige och någon annan som saken gäller är besvärstiden fem år från utgången av det år då bränsleavgiften påfördes eller då den borde ha debiterats eller då beslut om återbetalning av avgiften fattades, dock alltid minst 60 dagar från delfåendet av beslutet. Vid förhandsavgörande är besvärstiden dock 30 dagar från delfåendet av beslutet. Besvärstiden för den skattskyldige är sex månader från skattebeslutet och 30 dagar från förhandsavgörandet. Ändring skall sökas skriftligt, och besvärsskriften skall tillställas den behöriga skatteuppbördsmyndigheten inom besvärstiden.

Skatteuppbördsmyndigheten skall behandla besvären som en rättelseansökan. Godkänns besvären inte i sin helhet, hänskjuts den del av besvären som inte godkänts till Helsingfors förvaltningsdomstol. (Nytt).

24 §

Anförande av besvär hos högsta förvaltningsdomstolen

Ändring i förvaltningsdomstols beslut får sökas genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen, om högsta förvaltningsdomstolen beviljar besvärstillstånd. Rätt att anföra besvär har de som med stöd av 23 § får söka ändring i debiteringen.

(2 och 3 mom. som i RP)

Besvär skall anföras inom 60 dagar från delfåendet av förvaltningsdomstolens beslut. Besvärsskriften, som skall innefatta ansökan om besvärstillstånd, skall inom besvärstiden tillställas högsta förvaltningsdomstolen eller Helsingfors förvaltningsdomstol.

25 §

Räntebetalningsskyldighet på grund av ändringssökande

Om bränsleavgift har avlyfts eller sänkts på grund av ändringssökande eller rättelse, skall till vederbörande återbetalas det överbetalda beloppet jämte årlig ränta från avgiftsbetalningsdagen till återbetalningsdagen enligt 11 § förordningen om skatteuppbörd (903/1978). Om bränsleavgift med anledning av ändringssökande påförs för betalning eller avgiftsbeloppet höjs, driver Fordonsförvaltningscentralen in bränsleavgiften jämte *förseningsränta* enligt lagen om skattetillägg och förseningsränta (1556/1995).

26 §
(Som i RP)

27 §

Omröstning i förvaltningsdomstolar

(Som i RP)

28 §

Verkställighet

(1 mom. som i RP)
(2 mom. *utesl.*)

29 och 30 §
(Som i RP)

31 §

Avgiftslättnad och uppskov med betalningen

(1 mom. som i RP)

Fordonsförvaltningscentralen kan av särskilda skäl på ansökan bevilja uppskov med betalningen av bränsleavgift *på de villkor finansministeriet bestämmer*. Finansministeriet kan överta avgörandet av ett uppskovsärende.

32 och 33 §
(Som i RP)

Helsingfors den 3 december 2003

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Olavi Ala-Nissilä /cent
vordf. Matti Ahde /sd
medl. Eva Biaudet /sv
Jyri Häkämies /saml
Kyösti Karjula /cent
Jari Koskinen /saml
Pekka Kuosmanen /saml
Reijo Laitinen /sd
Maija-Liisa Lindqvist /cent
Pirkko Peltomo /sd
Iivo Polvi /vänst

Virpa Puisto /sd
Markku Rossi /cent
Irja Tulonen /saml
Kari Uotila /vänst
Jukka Vihriälä /cent
ers. Janina Andersson /gröna
Arto Bryggare /sd
Esko Kiviranta /cent
Olli Nepponen /saml
Aulis Ranta-Muotio /cent.

Sekreterare var

utskottsråd Maarit Pekkanen.